

*Handläggare:
Chefjurist Stig Hellmers*

Motion 2004:33 om inrättande av ett forskningscenter inom området transportfordon och logistik

Ärendet

I motionen har Bo Lagerquist (fp) och Margareta Blombäck (fp) föreslagit landstingsfullmäktige besluta, att låta utreda förutsättningarna för att inrätta ett forskningscenter för transportfordon och logistik tillsammans med universitet/forskningsinstitut/högskolor och andra privata intressenter.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad med vad landstingsstyrelsens förvaltning anför.

Bakgrund

I motionen uttrycker motionärerna farhågor för regionens sysselsättning och konkurrenskraft genom utflyttning av företag från regionen och Sverige. Ur ett regionalt konkurrensperspektiv bör därför de omständigheterna att landstinget är en stor användare av transportfordon, att regionen har en av världens ledande tillverkare av sådana fordon och ledande spjutspetsföretag inom logistikhantering, kunna utnyttjas genom att landstinget tar initiativ till inrättandet av ett forskningscenter för transportfordon och logistik. I ett sådant center skulle såväl landstinget som KTH och privata företag engageras.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen uppfattar motionärernas förslag så, att den forskning centret skall bedriva, skall vara inriktad på transportnäringens behov för att stärka den regionala konkurrenskraften genom utveckling av transportfordon och logistik.

Med hänvisning till motionens inriktning vill förvaltningen efter samråd med regionplane- och trafikkontoret begränsa sina synpunkter på förslaget till **dels** de rättsliga aspekterna på landstingets förhållande till det privata näringslivet och vilka insatser och åtgärder som är tillåtna för landstinget att

genomföra, **dels** synpunkter på landstingets befogenheter på det berörda forskningsområdet mot bakgrund av den allmänna kompetensen.

Landstingets förhållande till näringslivet.

Kommuners och landstings kompetens i näringslivsfrågor har fått en särskild reglering i 2 kap 7 och 8 §§ kommunallagen (KL). I 7 § ges de allmänna förutsättningarna för näringsverksamhet som kommuner och landsting själva får driva för att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar och tjänster åt medlemmarna i kommunen eller landstinget. I 8 § talas om tillåtna insatser och åtgärder i förhållande till det privata näringslivet. Det gäller alltså de delar av näringslivet som är förbehållna den privata företagsamheten och som är "förbjuden mark" för kommuner och landsting. Här är det tillåtet att genomföra insatser för att rent *allmänt* främja näringslivet i kommunen och landstinget.

Vad som innefattas i *allmänt näringslivsfrämjande åtgärder* får sökas i rättspraxis och förarbetena till KL. Det kan vara infrastruktursatsningar, som att tillhandahålla mark och teknisk service till företagen eller tillgodose hantverkets eller småindustris behov av lokaler under förutsättning att verksamheten inriktas på *företagarkollektivet i allmänhet*. Till frågor om tillåtligheten av särskilt *branschstöd*, uppvisar rättspraxis en mycket restriktiv inställning. Kommunalt stöd betraktas som otillåtet om det bara kommer en viss gren av länets eller kommunens näringsliv tillgodo.

Kommuner och landsting kan engagera sig i näringsverksamhet, som har anknytning till befintlig kommunal verksamhet under förutsättning att det finns ett kvalificerat samband mellan dem. För tillåtlighet krävs att den omtvistade verksamheten framstår som särskilt näraliggande och där en precis och konsekvent gränsdragning skulle te sig opraktisk och verklighetsfrämmande. Den nytta landstinget kan ha av sitt engagemang i den omtvistade verksamheten måste också stå i rimlig proportion till landstingets insats.

Även om utveckling och forskning på logistik- och transportfordonsområdet har stor betydelse för landstinget som ansvarigt för kollektivtrafiken i länet, är denna anknytning till landstingets verksamhet inte av den särskilda karaktär, som kan göra ett landstingsengagemang kommunalrättsligt godtagbart.

Genom sin inriktning på några få företag inom branscherna för tillverkning av transportfordon och logistik kan landstingets engagemang i det förslagna forskningscentret inte heller anses vara *allmänt näringslivsfrämjande* i den mening som avses med kommuners och landstings kompetens på näringslivsområdet. Ett särskilt *riktat stöd* för att stimulera uppkomst och

2005-02-22

LS 0409-1725

utveckling av s.k. kluster (branschområden med företag, universitet och forskningsorgan) för att stärka konkurrenskraften inom en bransch torde inte heller omfattas av den kommunala kompetensen på näringslivsområdet.

Landstingets förhållande till forskningen

Kommuners och landstings allmänna kompetens (KL 2 kap. 1 §) omfattar sådana angelägenheter, som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan. Att bedriva forskningsverksamhet är, utom i fråga om klinisk forskning inom hälso- och sjukvården, förbehållet det statliga universitets- och högskoleväsende, privata forskningsinstitutioner och företag. Landstingets engagemang i forskning inom områdena transportfordonsteknik och logistik, torde därför falla utanför även den allmänna kommunala kompetensen.

Sammanfattning

Med den inriktning motionsförslaget har, som näringslivsstöd till en viss bransch, medger inte gällande lagstiftning, att landstinget engagerar sig i att inrätta ett forskningscenter för transportfordon och logistik tillsammans med universitet, forskningsinstitut, högskolor och andra privata intressenter. Som regionplane- och trafikkontoret framhåller i sitt förslag till remissyttrande är landstingets roll i ett sådant sammanhang inte heller självklar. Mot denna bakgrund anser förvaltningen, att det inte finns några skäl för landstinget att särskilt utreda förutsättningarna för att inrätta ett sådant center utöver sådana utredningar och aktiviteter som normalt kan ingå i landstingets ansvar för regional planering.

Sören Olofsson